

NORSK
OLJEMUSEUM

Årbok 1990
med årsmelding for 1989

Formålet med Norsk Oljemuseum er å dokumentere grunnlaget for og utviklingen av denne for Norge viktige industrigrenen. Landets offisielle oljemuseum skal anskueliggjøre aktivitetene i Nordsjøen. En komplisert og vanskelig tilgjengelig virksomhet skal presenteres og forklares for et bredt publikum.

Museet skal være en aktiv forskningsinstitusjon som dekker samfunnets krav til nøktern og vitenskapelig vurdering av landets kanskje viktigste næring i dette århundret.

Tekniske, økonomiske og sosiale forandringer og konsekvenser av den nye industrigrenen skal kartlegges og presenteres på måter som tilfredsstiller alle interesserte grupper uansett alder.

Knappt noen norsk by har blitt så preget av oljeindustrien som Stavanger. Fra sardiner i olje til Norges oljehovedstad er spranget stort, men det gjør det naturlig å plassere landets eneste oljemuseum i Stavanger sentrum. Bystyret har vedtatt en utbyggingsplan der oljemuseet plasseres på Kjerringholmen i Stavangers sentrale havneområde. En plassering som knytter oljeindustrien til Stavangers egen historie som viktig sjøfarts- og matforedlingsby.

Hvordan skal oljemuseet bli den kunnskapsspreder vi ønsker?

Vi kan ikke ensidig basere oss på tradisjonell kunnskapsformidling. Glassmontre med møllspiste plagg når ikke så lett frem til generasjoner preget av informasjonssamfunnets kamp om oppmerksomheten.

Gjennom de besøkendes egen aktivitet skal vi gi kunnskap, men kanskje viktigst – stimulere til egen kunnskapssøken. Ved å utfordre hele mennesket ønsker vi å skape totalt engasjement og helhetlig kunnskap.

Norsk Oljemuseum skal være et opplevels- og oppdragelsessentrum tilpasset alle informasjonsbehov. Skal vi klare dette, er det også nødvendig å se hvordan rene fornøysessentra som f.eks. Disneyworld klarer å skape spenning og glede.

HVA ER NORSK OLJEMUSEUM?

NORSK OLJE- MUSEUM SOM EN SENTRAL DEL AV STAVANGER

Selvsagt skal ikke oljemuseet være et tivoli. Men vi kan lære av deres formidlingsteknikker, presentasjonsmåter og atmosfæreskapende elementer.

For er det noe gode fornøylesparker klarer, så er det å engasjere. Dersom vi klarer å glede folk, samtidig som vi lærer dem om norsk oljevirksomhet og inspirerer dem til selv å søke mer kunnskap, da har vi løst en svært viktig del av vår oppgave.

Skal vi fremme læring, trenger vi moderne teknologi og hjelpemidler. Vi vet hvordan museer og læresentra i utlandet presenterer kunnskap ved bl.a. å ta i bruk dataterminaler og monitorer plassert ved utstillingsgjenstandene. Derved gir vi den besøkende en viss frihet til selv å velge hvilken informasjon som skal utdypes. Men vi ønsker å gå lenger enn en slik "passiv" bruk av informasjonsteknologi. Den besøkende skal *aktivt* kommunisere med datateknologien.

Teknikken er likevel bare et verktøy eller hjelpemiddel. Som ethvert annet museum er også Norsk Oljemuseum basert på innsamlede gjenstander og dokumentasjon.

En seriøs forskningsinstitusjon kan ikke klare seg uten utstrakt dokumentasjon. Allerede besitter oljemuseet omfattende bakgrunnsinformasjon om petroleumsindustrien i form av dokumenter, avisutklipp, fjernsyns- og radioprogram som er nøye systematisert og katalogisert.

Dette er grunnlaget for et aktivt forskningsmiljø. Men vi vil trenge hjelp også i fremtiden til å bygge ut våre samlinger.

Oljemuseet har en rekke større og mindre gjenstander knyttet til norsk oljevirksomhet som i høy grad illustrerer viktige sider ved industrien. For norsk oljehistorie er ikke bare en solskinnshistorie, den har sine svært tragiske kapitler. Blant gjenstandene vi disponerer, er bruddflatene fra beinet til boligplattformen Alexander L. Kielland.

Ulykken som kostet 123 mennesker livet. Dette er også en del av historien vi skal dekke, om enn en mørk side ved den.

MODERNE IN- FORMASJONS- TEKNOLOGI FREMME LÆRING

GRUNNLAGET ER DOKUMEN- TASJON OG GJENSTANDER

**MUSEETS
ROLLE
SOM FORMID-
LER AV
KOLLEKTIV
IDENTITET**

Når er historien moden for museet? Det er ikke bare fordums epoker som har interesse. Like viktig og interessant er det å fange inn viktige aspekter med vår egen nåtid og presentere den for publikum. Vi må kunne forstå vår situasjon i dag på bakgrunn av de rammebetingelser som fortiden har trukket opp for oss. Samtidig må vi se og forstå betydningen av de rammer vi gir fremtiden.

Et godt museum skal ikke bare levendegjøre en død fortid. Det skal bidra til økt forståelse for vår egen situasjon i dag – og i morgen. Museet setter oss og samfunnet vi lever i, inn i en økonomisk, historisk, sosial og kulturell sammenheng og er i så måte med på å gi oss vår “moderne” identitet.

**NORGES BESTE
MUSEUM?**

Det er umulig å vurdere museer mot hverandre. Vi kan ha forestillinger om hva et godt museum er, hva det skal inneholde og hvilke funksjoner det skal ha. Likevel er vi så frekke å si at vi vil lage et museum av høyeste kvalitet, både når det gjelder innhold og oppbygging, funksjonsbredde og utforming.

Vi lever i en moderne tid. Vi skal skape et museum for en moderne industri preget av høyteknologi i konstant utvikling. Dermed må Norsk Oljemuseum også bli et moderne museum som prøver nye veier og nye løsninger. Museet skal gjenspeile industrien og være tilpasningsdyktig som industrien selv. Ved å blande ulike funksjoner i museet vil vi skape en moderne enhet i Stavangers sentrum som samler byens befolkning, selv om driftens grunnlag er noe for folk flest så fjernt som vitenskapelig arbeid og forskning på et seriøst nivå.

Realiseringen av Norsk Oljemuseum i Stavanger sentrum skal være realistisk – men ikke bare det. Det må være høyde over planene. Vi må strekke oss og skape noe nytt og spennende.

Alle har krav på en fortid – ikke bare bønder og fintfolk. Og denne fortiden behøver ikke strekke seg århundrer tilbake i tiden for å bli interessant. Nettopp fordi Stavanger har blitt så preget av petroleumsindustrien er det viktig og riktig at den vies stor oppmerksomhet. Folk må kunne få innsikt i den og forstå den fullt ut.

Norsk Oljemuseum skal være en storstue – en samlingsplass i byen. Det skal være et tilbud til alle som søker informasjon, men ikke minst alle som har sitt arbeid i petroleumsindustrien.

Ved å legge museet til havneområdet gjør vi det til en naturlig del av livet i byen. Plassert i et knutepunkt for reise- og transportvirksomheten i fylket får vi en levende institusjon som er et yrende samlingspunkt for mennesker både med og uten tilknytning til oljemiljøet.

Et oljemuseum blir et viktig supplement til “Service-byen” Stavanger. Byen berikes med en attraksjon som kan bidra til å dra flere turister til byen. Turister og andre tilreisende forventer å finne Norges viktigste næring presentert på en fyldestgjørende måte. Oljemuseets ansatte kan fortelle om betydelig tilgang fra besøkende som ber om informasjon, og som stiller seg uforstående til at et så viktig museum ennå ikke er i eget hus. Det er en ære å skulle få huse Norges offisielle oljemuseum, men det forplikter også til å gjøre det på en seriøs og ikke minst *verdig* måte.

Selv om publikum ikke kommer til Stavanger ute-lukkende for å se oljemuseet, kan en slik institusjon være utslagsgivende for hvilke deler av landet som skal besøkes. Særlig hvis vi klarer å gi oljemuseet den kvalitet og seriøsitet som forventes av en nasjonal institusjon.

Vi ser oss lett blinde på det mest nærliggende. Slik blir det kanskje også når vi skal forklare oljemuseets funksjoner og oppgaver. Derfor glemmer vi lett at svært få av oss har særlig god innsikt i hva som virkelig foregår på plattformen – eller for den saks skyld – på og under havbunnen. Vi lever i en hverdag der oljeindustriens betydning er selvsagt, så selvsagt at vi ikke tar oss tid til å få mer informasjon om den. Men kan vi med hånden på hjertet si at vi kan forklare hvordan olje og gass dannes? Vet vi hvordan olje og gass skilles i det den kommer opp på plattformen? Vet vi overhodet noe om de mange og avanserte tester som foretas før det kan bores på et felt? Og hva med det hav av bruksområder petroleum har?

MUSEETS FUNKSJON I BYEN

TILREISENDE FORVENTER Å FINNE ET OLJE- MUSEUM

VET EN NORD- MANN HVA SOM VIRKELIG FORE- GÅR PÅ EN PLATTFORM?

Kunnskapsnivået blant folk flest når det gjelder ulike sider ved oljevirkksomheten, må ikke overvurderes. Derfor må heller ikke Norsk Oljemuseums betydning som kunnskapsspreder undervurderes.

Dette er en oppgave som krever innsats, støtte og velvilje fra mange parter. Vi ser det som naturlig at staten bidrar, det samme gjelder kommune og by. Men det er også en oppgave oljeindustrien selv bør kunne engasjere seg i.

Allerede har oljemuseet et nært og godt samarbeid med fagforeningene, Oljeindustriens Landsforening og en rekke av oljeselskapene, samtidig håper vi å kunne utvide samarbeidet for å få realisert et oljemuseum av internasjonal toppklasse. Samarbeid mellom institusjoner og selskaper er en forutsetning, samtidig som vi må få fylket og nasjonale myndigheter med i arbeidet.

Vi bør også kunne gjøre dette til en bysak i videste forstand. Byen skal ikke bære prosjektet alene, men vi kan føre an i arbeidet for å bringe det vel i havn – eller rettere sagt – vel i Stavanger havn.

**ER ET NASJO-
NALT OLJE-
MUSEUM EN
OPPGAVE FOR
BYEN
STAVANGER?**

Stavangers kjøpmannsstand må også kunne mobiliseres. Et rikere tilbud i Stavanger by med økt turisme og økt sentrumsaktivitet som resultat kommer til sjuende og sist de næringsdrivende i byen tilgode. Dermed er naturlig å forvente en viss støtte fra denne delen av bybefolkningen.

Vi vet hvor det skal ligge. Men hva slags bygg skal det være? Det vet vi ennå ikke.

I oljemuseets første år gikk planene ut på å legge museet ved Høgskolesenteret på Ullandhaug, og det ble laget en arkitektskisse som viste en mulig løsning. Men Ullandhaug er ikke Kjerlingholmen, og det er ikke sikkert at det som passer inn ved Høgskolesenteret, passer inn med havneområdet og miljøet der.

Det er iallefall viktig å skape et bygg som er funksjonelt i forhold til de oppgaver museet har. Utformingen må på den ene siden gjenspeile petroleumsindustrien, og på den annen må det gli inn i det eksisterende kaimiljøet og vise hensyn til områdets tradisjonelle karakter. Norsk Oljemuseums bygg må føye

seg inn i Stavangers bybilde samtidig som det har særpreg.

Hovedarbeidet frem til i dag har bestått av innsamling av gjenstander og dokumentasjon. En like viktig del av arbeidet har vært å gjennomføre de planer som allerede er lagt for Oljemuseet og trekke linjene videre.

Vi har i dag et meget godt utgangspunkt for å skape den institusjon vi håper å se i Stavanger sentrum. Materialinnsamlingen har gått meget bra, og vår dokumentasjon av 25 år med norsk oljeindustri blir stadig bedre.

Tålmodighet er en dyd – til en viss grad. Det er tolv år siden Norsk Oljemuseum ble vedtatt stiftet. Nå står vi i fare for å planlegge oss i hjel. Vi må komme videre og realisere de byggeplaner som er utredet. Finansiering må ordnes, og vi må bringe oljemuseet inn i permanente lokaler som er hensiktsmessige i forhold til den funksjon de skal ha. Slik situasjonen er i dag, kan museets administrasjon knapt ta i mot flere gjenstander. Lagre og arkiver sprenges av viktig og spennende materiale som fortjener en blidere skjebne enn en søppelfylling.

Det er bred enighet i alle kretser om å løse oljemuseets plasseringsproblem. Gjeldende vedtak skal bare settes ut i livet. Men dette “bare” er seiglivet. Jo raskere vi kommer i gang, jo raskere vil oljemuseet kunne bidra aktivt til å utvikle Stavanger på en positiv måte. Nøler vi nå, hemmer vi arbeidet på en måte som truer hele prosjektet.

Det må igjen understrekes at gjennomføringen av planene til Norsk Oljemuseum er en fellesoppgave som krever at alle instanser – statlige, kommunale og private – trekker sammen og bidrar aktivt til å løse prosjektet trygt i havn. Det betyr at firkantete skatteregler bør løses opp, og at alt legges til rette for at oljemuseet kan motta gaver uten at giveren “straffes”.

Grunnlaget for Norsk Oljemuseum er seriøs forskning. Vi må få rom til å presentere denne forskningen på en måte som gjør den interessant og tilgjengelig for et bredt publikum, og til det trenger vi midler i en stor størrelsesorden.

HVORDAN SKAL ET OLJEMUSE- UM SE UT?

Kjerringholmen ligger sentralt i Stavanger.

